

Hvad er meningen?

Hvordan kompenserer vi for den ensidige og tiltagende teknokratisering af menneskesamfundet?

Det ser ud, som om digitaliseringen er blevet vort eneste svar på statens og erhvervslivets strategiske udfordringer, det gælder både på Christiansborg og i de toneangivende erhvervsorganisationer. Overalt ser man den fjerde industrielle revolution som Danmarks bedste chance for at klare sig i den globale konkurrence. Dette syn på samfundets udvikling overskygger alle andre hensyn. For nylig satte en seriøs tænketank sine økonomer til at regne på, hvor mange nye ingeniører man kunne producere, hvis man flyttede ressourcerne fra de humanistiske uddannelser over på de tekniske uddannelser. Uddannelser, som erhvervslivet efter deres opfattelse havde mere brug for. Denne rabiate tanke blev tilsyneladende ikke modsagt af de politiske aktører, der normalt bakker kunst, kultur og humanistiske værdier op på tinge.

Det kan undre, at digitaliseringen har opnået en så enorm opbakning overalt i vort samfund. Selv i kunstner- og kulturkredse ser man ikke de skjulte risici ved en så ensidig og altomfattende ensretning af samfundets kulturelle, sociale og menneskelige relationer, især når der er tale om en så alvorlig fare for samfundets demokrati og sammenhængskraft. Tværtimod opfatter man den digitale revolution som en social og produktionsmæssig nødvendighed, der ikke burde give anledning til kritiske faresignaler. Denne eftergivenhed og stiltiende accept af teknokratiets magt må skyldes, at vi her til lands almindeligvis er positive over for teknologiske fremskridt, især når de følges op af åben information, passende uddannelsesaktiviteter, forventelige jobforbedringer, oplagte kompetenceudviklingsmuligheder etc. De store forventede vækst- og konkurrencefordele kender ingen grænser. De ukendte risici og uforudsigelige sociale konsekvenser bringes ikke til offentlighedens kendskab og debat.

Med de nye radikale videndannelsesformer og indførelsen af grænseoverskridende virtuelle samspilsformer, der grundlæggende ændrer menneskers eksistens, frihed og sociale og politiske relationer, burde der være behov for en langt mere åben og dybdegående debat om og analyse af de styringsmæssige, etiske og menneskelige konsekvenser af fremtidens digitale medierevolution,

der jo er langt mere vidtgående end det, vi hidtil har kendt til. Således vil nye teknologier som kunstig intelligens, big data, fake news, følelsesintensive medier, manipulerende sprog, politisk spind etc. radikalt gribe ind i alle samfundets og menneskers sociale relationer og forestillingsverdener. Der bliver tale om en altomfattende kulturel forandring, der vil få langt større rækkevidde end de sidste 40 års politiske og administrative reformer, jvf. for eksempel New Public Management.

Data, information og viden får på denne måde nye sociale og politiske betydninger og konsekvenser for menneskers livsudfoldelse. Dette vil i høj grad ændre meningsværdien for, hvad ledelsesviden og ledelsesadfærd er i samfundet. Vores demokrati vil blive reduceret til en ydre officiel og tom skal uden reel betydning for borgernes indflydelse, identitet og interaktion. Statens magt over det enkelte individ vil blive altomfattende takket være de digitale systemers kontrol af det enkelte menneskes adfærd, gener, behov, tankesæt og reaktioner.

Vi vil i SIS invitere til en åben og kritisk debat, hvortil vi vil involvere såvel fortalere som kritikere af den digitale revolution. I det følgende henviser vi til et par kritiske, aktuelle og informative essays udarbejdet af kompetente samfundskritikere. SIS vil fremover bringe flere artikler til støtte for og forståelse af digitaliseringsdebatten. Det er vigtigt, at vi som borgere forstår de grundlæggende tendenser i det samfund, som er ved at blive til virkelighed rundt omkring os.

Preben Melander